

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za suzbijanje
zlouporabe droga

REZIDENCIJALNI TRETMAN MLADIH S PROBLEMIMA OVISNOSTI –

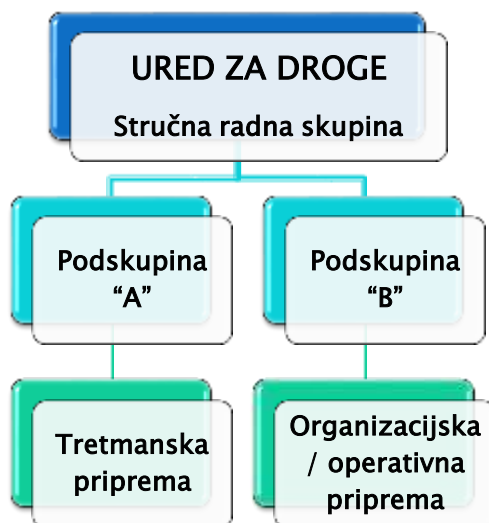
Predstavljanje pilot projekta

doc.dr.sc. Neven Ricijaš

Odsjek za poremećaje u ponašanju
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Konferencija "Izazovi na području ovisnosti – imamo li prave odgovore?"
Trogir, 10.-12. listopada 2016.

Inicijativa i organizacija

Članovi Podskupine "A" – tretmanska

1. doc.dr.sc. Neven Ricijaš (predsjednik)
2. izv.prof.dr.sc. Valentina Kranželić
3. Ivana Živković
4. Mara Zubović, dipl. ped.
5. Karmen Jureško, dr.med.spec.
6. Zrinka Čavar, dr.med.spec.
7. Dina Drozdek, prof.soc.ped.
8. Mr.sc. Đurđica Petran

Koordinatorice

- Dr.sc. **Jadranka Ivandić Zimić**, Ured za droge (skupina A)
- **Josipa-Lovorka Andreić**, Ured za droge (skupina B)

Polazišta projekta rezidencionalnog tretmana

- ▶ u Hrvatskoj **nedostaje specijalizirani rezidencijalni tretman** mladih s problemima ovisnosti,
- ▶ **postojeće ustanove** za djecu i mlade s problemima u ponašanju (mahom maloljetne počinitelje kaznenih djela) nisu specijalizirane za probleme ovisnosti, kao ni psihijatrijske ustanove za djecu i mlade,
- ▶ istraživanje **potreba** iz perspektive stručnjaka,

- ▶ problemi ovisnosti **rastući su javnozdravstveni problem**,
 - psihoaktivne tvari + bihevioralne ovisnosti,
 - širi se spektar sredstava i modaliteta
 - istraživanja govore u prilog značajnom komorbiditetu ovih oblika ovisnosti,
- ▶ **inozemna iskustva** govore u prilog primjerima dobre prakse ovakve vrste tretmana.

Načela u duhu procesa deinstitutionalizacije

- ▶ **visoko specijalizirana** vrsta rezidencijalnog tretmana
- ▶ **visoko selekcionirana** skupina mladih s problemima ovisnosti za koju je potrebno procijeniti da nije moguće ostvariti uspješne intervencije u primarnom okruženju,
- ▶ radi se o mladima koji zbog problema ovisnosti predstavljaju značajnu **opasnost za sebe i druge**,

Načela u duhu procesa deinstitutionalizacije

- ▶ **privremeno izdvojiti** u cilju zaštite njih samih (i članova obitelji) zbog moguće povezanosti s rizičnim (mahom odraslim) osobama antisocijalnog ponašanja (dilanje, kamatarenja i slično),
- ▶ smještaj bi bio organiziran u ustanovi **po uzoru na stambenu zajednicu**.

Definirana terminologija

I. rezidencijalni

II. tretman

III. mladi s problemima ovisnosti

Rezidencijalni

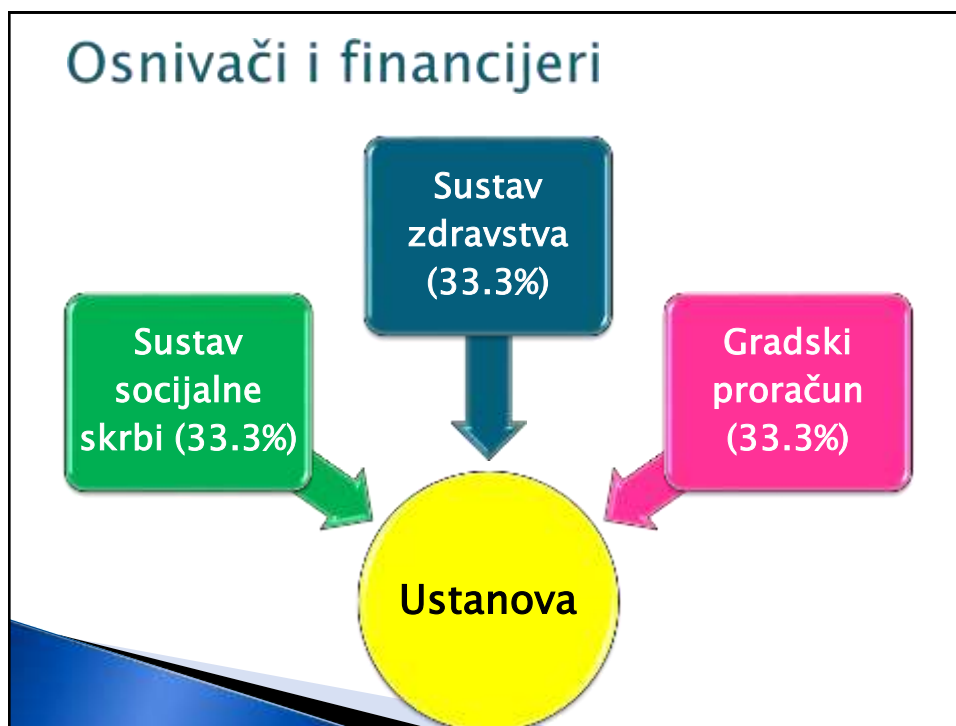
- ▶ pojam koji označava **smještaj**, a manje je stigmatizirajući od pojma „institucionalni“ ili „domski“,
- ▶ **stručniji** u odnosu na pojam „stambeni“ i slično,
- ▶ **međunarodno** uvriježen, što je dobro za međunarodnu promociju projekta.

Tretman

- ▶ sadržajno **najširi** pojam,
- ▶ uključuje **sve oblike intervencija** (savjetovanje, liječenje, farmakološku terapiju, psihoterapiju i slično),
- ▶ **nije specifičan** za jednu skupinu stručnjaka ili jedan pristup ili sektor.

Mladi s problemima ovisnosti

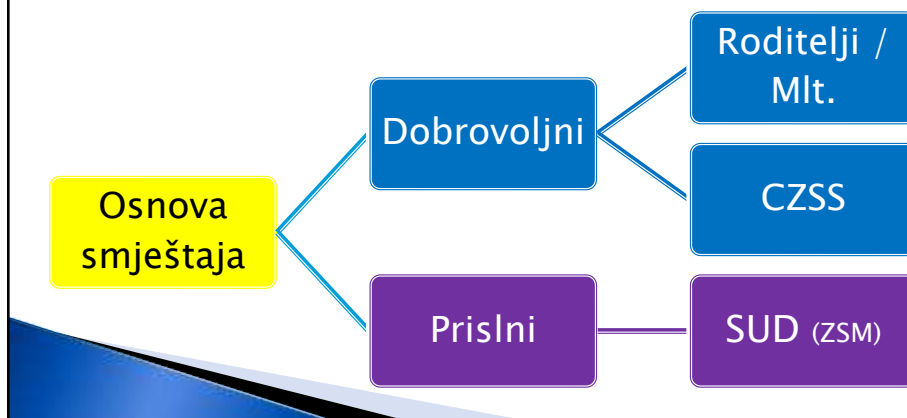
- ▶ **najmanje stigmatizirajući** pojam,
- ▶ pojam koji **neće pejorativno** karakterizirati mlade i usmjeravati se na njihov identitet,
- ▶ nikakva konkretna **dijagnoza** (npr. ovisnici i slično)
- ▶ **najširi spektar ovisnosti** – bez da se definira sredstvo (alkohol, droge, kocka i slično).

- ▶ **TEMELJNA IDEJA** – povezati sustave koji danas surađuju, ali ne pružaju **zajednički spektar intervencija na jednom mjestu**,
- ▶ osigurati **ravnopravan status stručnjaka** mentalnog zdravlja svih područja/struka unutar ustanove

- ▶ ustanova je **otvorenog karaktera**, kao i sve druge ustanove socijalne skrbi.
- ▶ sloboda, temeljna ljudska i dječja prava stoga nisu i ne smiju biti ugrožena.

- ▶ model **informiranog smještaja**,
- ▶ u odnosu na **proces ograničavanja izlazaka**,
- ▶ **balans** između kliničkih potreba i zadržavanja mladih unutar rezidencijalnog tretmana (prije svega iz sigurnosnih razloga).

Skupina korisnika

Dobna struktura

- ▶ **od 14 do 18 godina** – maloljetnici (prema ZSM-u),
- ▶ **stariji od 18 godina** (od 18 do 21 godinu života) – mlađi punoljetnici (prema ZSM-u) **samo** ako se redovito školuju.

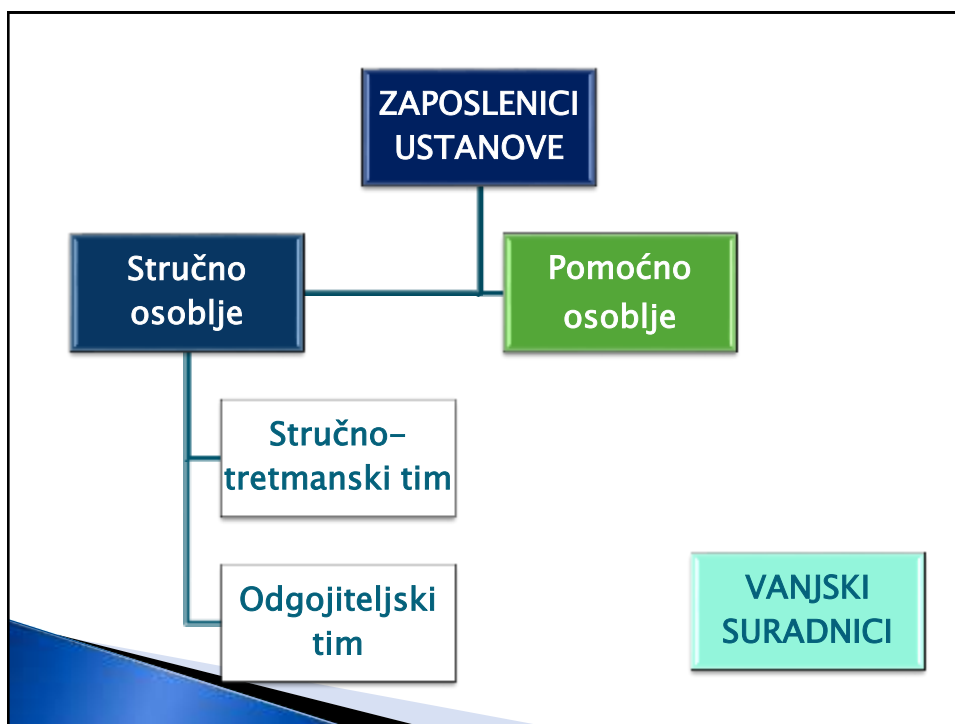
Argumentacija

- ▶ smještaj djece (<14 godina) je potrebno izbjegavati,
- ▶ od 14 godine života mladi ljudi su kazнено odgovorni,
- ▶ intervencije prema djeci su specifične, a potrebno je osigurati što je moguće više homogenu skupinu korisnika u odnosu i na razvojna obilježja (adolescencija),
- ▶ školovanje je bitan kriterij za mlađe punoljetne osobe, (razvojni argumenti te platforma za uspješnu integraciju i uspješan ishod tretmana u budućnosti).

Temeljni klinički kriteriji

- ▶ **Rezidencijalni tretman** – jedno od posljednjih sredstava u nizu poduzetih intervencija
 - I. da mladi imaju **ozbiljne probleme** ovisnosti uz izraženu kliničku sliku,
 - II. da ponašanje mladih **ozbiljno ugrožava** njihovo psihofizičko zdravlje i sigurnost,
 - III. multidisciplinarnom procjenom zaključiti kako izvaninstitucionalni oblici tretmana (ambulantni) **nisu ili neće biti dovoljni** za ostvarivanje svrhe intervencije *(moguće kliničkom multidisciplinarnom procjenom ili nakon serije neuspješnih intervencija u zajednici).*

Zaposlenici ustanove

1. Stručno-tretmanski tim

- ▶ **multidisciplinarni tim 4 stručnjaka iz područja mentalnog zdravlja:**
 - 1) liječnik psihijatar, pri čemu je poželjna subspecijalizacija iz pedopsihijatrije,
 - 2) psiholog, pri čemu je poželjan klinički psiholog,
 - 3) socijalni pedagog,
 - 4) socijalni radnik.
- ▶ **obvezna je/poželjna dodatna edukacija iz područja savjetovanja i/ili psihoterapije**
- ▶ **obvezno je iskustvo u radu s ovisnicima**, pri čemu prednost imaju stručnjaci s iskustvom u radu s mladima koji imaju probleme ovisnosti.

1. Stručno–tretmanski tim

Temeljni okvir poslova:

- A. procjena mladih i članova obitelji,
- B. individualna i grupna psihoterapija / savjetovanje (mladih i članova obitelji),
- C. farmakoterapija po potrebi (isključivo psihijatar),
- D. supervizija/intervizija.

1. Stručno–tretmanski tim

Prošireni član stručno–tretmanskog tima:

- ▶ medicinska sestra/medicinskim tehničar
 - svojim specifičnim kompetencijama, stručnjak ovog zdravstvenog profila povezuje stručno–tretmanski i odgojiteljski tim,
 - prije svega sudjeluje u brizi za zdravstveno stanje mladih, što često uključuje podjelu farmakoterapije, brigu o različitim pregledima izvan ustanove, testiranje urina i slično.

2. Odgojiteljski tim

- ▶ **stručnjaci jedne od sljedećih struka:**
 - socijalni pedagog,
 - socijalni radnik,
 - psiholog.

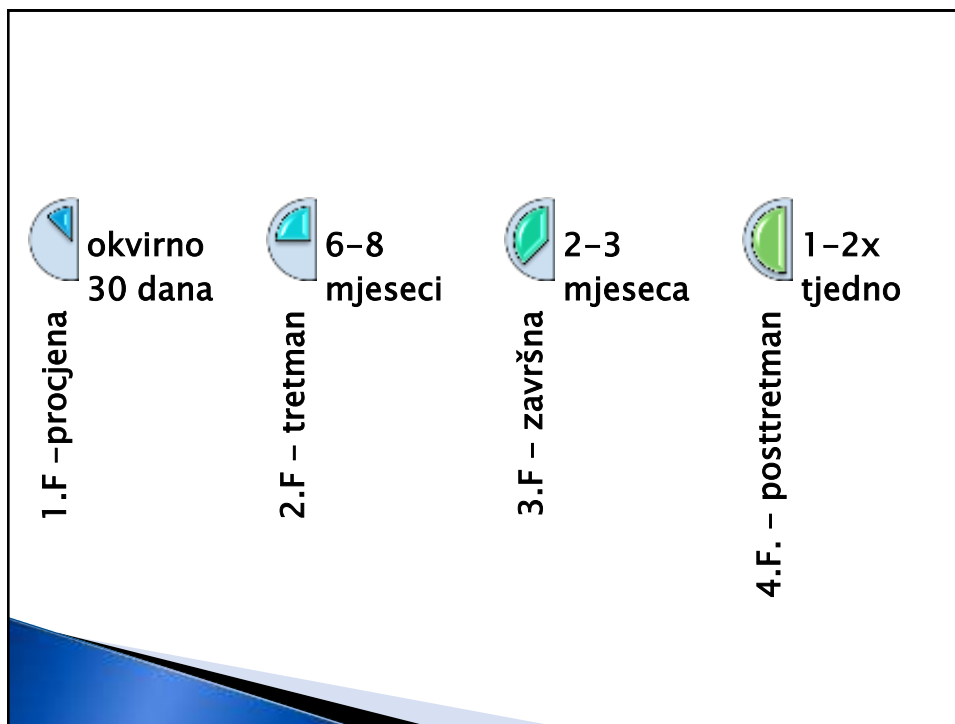
- ▶ **Temeljni okvir poslova odnosi se na odgojno-pedagošku i životnu komponentu boravka mladih**

- ▶ **briga o** dnevnoj rutini, prehrani, higijenskim navikama, dnevnim zaduženjima i slično, briga oko školovanja i izvršavanja školskih obveza,
- ▶ **razvoj** životnih i socio-emocionalnih vještina, rad na usvajanju radnih i akademskih navika,
- ▶ **osmišljavanje** slobodnog vremena, sportskih, kreativnih i drugih razvojno korisnih sadržaja,
- ▶ svi **adaptivni**, pedagoški (procesni) elementi,
- ▶ **komunikacija** sa zajednicom i povezivanje ustanove s „vanjskim“ svijetom.

3. Vanjski suradnici

- ▶ zdravstvene ustanove i liječnici,
- ▶ škole i druge obrazovne ustanove,
- ▶ sportski klubovi,
- ▶ nevladine organizacije/udruge,
- ▶ druge ustanove socijalne skrbi – centri za socijalnu skrb, domovi za djecu i mladež s problemima u ponašanju i slično,
- ▶ visoko-obrazovne ustanove (fakulteti),
- ▶ sudovi za mladež i državna odvjetništva.

Vremenski okvir
tretmana (faze)

1. faza – Procjena

- stručni multidisciplinarni tim,
- vanjski suradnici po potrebi
- važno je napraviti **cjelovitu procjenu**,
- razdoblje **svojevrzne izolacije** od širih društvenih utjecaja,
- važnost informiranog pristanka,
- odgajateljski tim radi na adaptaciji i svim dalje dogovorenim elementima koji ulaze u njihov opis posla.

2. faza – Središnja faza

- ▶ sveobuhvatne i individualizirane tretmanske **intervencije**,
- ▶ provodi se **individualni, grupni i obiteljski tretman** (psihoterapija i savjetovanje) – temeljem pojedinačnog programa tretmana (PPT),
- ▶ odgajateljski tim – **rad sa životnom grupom**,
- ▶ **matični** odgajatelji, **školoвање** – individualizirati

3. faza – Završna faza

- ▶ započinje **intenzivnija suradnja** s centrima za socijalnu skrb i ostalim ustanovama u lokalnoj zajednici,
- ▶ aktivnosti rješavanja **stambenog pitanja** (posebno onih bez obitelji), daljnjeg školovanja / prekvalifikacije, zaposlenja,
- ▶ započinjanje i priprema aktivnosti koje će uslijediti **u fazi nakon otpusta** – savjetovalište i dr.

4. faza – Posttretman

- ▶ **daljnji vaninstitucionalni tretman**
 - produženi ambulantni tretman koji provodi „stari“ tretmanski tim,
- ▶ uključivanje **obitelji**,
- ▶ zajedničko provođenje **slobodnog vremena s odgojiteljskim timom**
 - povezivanje klijenata u tretmanu s klijentima koji su uspješno završili tretman.

Mjesto osnivanja i otvaranja prvog
rezidencijalnog tretmana mladih s
problemima ovisnosti (pilot)

- ▶ Članovi radne podskupine „A”
predlažu Grad Zagreb

Ključni argumenti za ovaj prijedlog su sljedeći:

- ▶ dobre prostorne i financijske potencijale za osnivanjem ovakve ustanove,
- ▶ dostupnost najšireg spektra stručnjaka,
- ▶ najveći u Hrvatskoj – populacija,
- ▶ spektar svih oblika školovanja, što je važno za mogućnosti nastavka školovanja,
- ▶ primjeri dobre prakse gradske ustanove koji ujedinjuju sustav zdravstva i socijalne skrbi.

...sada je zadatak na
podskupini „B”! 😊

Hvala Vam na pozornosti!